e*forum

Píše Michal Topor

(E*forum, 02. 10. 2019)

Coby osmadvacetiletá se **Anna Auředníčková** (*1873 v Praze) spolu se svým mužem, advokátem Zdenko Auředníčkem (bratrem básníka Otakara Auředníčka) přestěhovala v roce 1901 – v tísni společenské: její muž se jako obhájce Leopolda Hilsnera v proslulém procesu stal v části českých kruhů personou non grata – z Kutné Hory do Vídně. Dcera Ignáce Schi(c)ka (†1899), jedné z klíčových postav redakčních dějin staročeského deníku *Politik*, začala brzy nato pro vídeňský deník *Die Reichswehr* překládat nejen své oblíbené české autory, ale také z literatur jiných. „[…] po více let překládám z franštiny a angličtiny novelety, které v *Politice* a v poslední době také ve zdejším listu *Reichswehr* uveřejněny byly," psala 9. 7. 1901 z Vídně Františku Heritesovi (LA PNP, fond F. Herites). Prvním českým autorem, jehož práce se tu díky ní (v červnu 1901) objevily, byl patrně Ignát Herrmann, texty byly indikovány jako překlad i dále příznačným „aus dem Böhmischen", překladatel však nebyl uveden. Poprvé se tak jméno Anny Auředníčkové („Annie Aurednicek" či dál, byť řidčeji „Auredniczek") v deníku *Die Reichswehr* objevilo teprve v souvislosti s překladem prózy Michela Provinse 23. 6. t. r. (její příspěvky spadaly do překladové řady, již tu výrazně saturovaly právě ženy – vedle Auředníčkové Else Goller, Marie Schultz, Ellen Godwyn /Ellen G./, Laura Feil, Clara Bayer /C. B./, Frida von Rüden, Hermine Farkas či Minna Bahnson).

Byl to právě Herites, kdo v této době zásadním způsobem orientoval překladatelčinu volbu (srov. k tomu její vzpomínkovou črtu *Moji první autoři* v *Lidových novinách* 5. 1. 1949, s. 2) – po jejích opakovaných žádostech o radu. Později Auředníčková průběžně hledala inspiraci zejména v časopise *Máj* (první číslo vyšlo 19. 9. 1902), jehož byl Herites odpovědným redaktorem („část básnickou" pořádal Jaroslav Vrchlický, „fejeton" Václav Štech, v „redakčním výboru" dále působili Jaromír Borecký, Jiří Guth, Antonín Klášterský, Rudolf J. Kronbauer a Vilém Mrštík). Souladně s preferencemi očekavatelnými v tomto okruhu soustředila Auředníčková svou energii: jen v deníku *Die Reichswehr* (překlady z české literatury uveřejňovala toho času jistě i v dalších vídeňských denících *Wiener Zeitung* a *Fremden-Blatt*) vyšlo mezi červnem 1901 a únorem 1904 třicet šest jejích ukázek z českého písemnictví, konkrétně z próz I. Herrmanna (8), F. Heritese (8, psán též „Franz"), Jana Nerudy (3), Svatopluka Čecha (2, psáno i „Czech"), R. J. Kronbauera (2), Gabriely Preissové (2, psáno „Preis"), Aloise Jiráska (2), Josefa Klecandy (2), Aloise Mrštíka (1), Karla Václava Raise (1), Julia Zeyera (1, *Samko, der Vogel. Eine Legende vom Kreuz*), Ignáta Hořici, Otakara Auředníčka a Růženy Svobodové (1).

Vehemenci, s níž se Auředníčková do překládání české literatury a do distribuce těchto

překladů, tedy – výslovně – do propagace české literární tvorby – pustila, by bylo možné rozumět také jako kontrafaktuře: se zřetelem k faktu, že odchod do Vídně byl přece důsledkem (svého druhu) vyhoštění z české společnosti. Svou roli (spíše však okrajovou) mohl hrát moment ekonomický, a nakonec – nebo možná ze všeho nejdřív – i prostě povahové založení Anny Auředníčkové: dochovaná korespondence, především dopisy F. Heritesovi a jeho dceři Marii, a ovšem i zjevný publikační úspěch svědčí o tíhnutí k akci, činorodosti, asertivitě. Nebyla to však přitom jen její stopa, co komplikuje možnou představu o deníku *Die Reichswehr*, zakotveném nesporně v idejích říšské soudržnosti a všestranné loajality k říšským institucím civilním i vojenským (jeho redakce sídlila v Hahngasse 12, vydavatelem byl Gustav Davis, odpovědným redaktorem Karl Friedrich Kurz – oba do deníku i psali), jako o platformě ignorující projevy „českého“ kulturního života. V r. 1901 tu kupř. Bedřich Hlaváč psal o Bedřichu Smetanovi a Antonínu Dvořákovi (šifra „f. hč.“ v druhém případě); o českých literátech (Zeyerovi, M. A. Šimáčkovi) či pražské výstavě spolku Mánes tu v letech 1901–1903 pojednal autor podepisovaný „C. Nitram“ (cestovní záběr jeho fejetonů a esejí, situovaných např. i do Vicenzi, Salzburku, Mnichova, Duina, prozrazuje nevšední možnosti pisatele, pseudonym/šifra míří k příjmením „Martinec“, „Martinic“ – nebo šlo o skrýš již zmíněné Elsy Goller/ové, která v téže době v deníku otiskovala své překlady i drobnější prózy?). Do českého světa zabloudil – snad z podnětu Anny Auředníčkové – i jeden z předních kritiků listu Hans Liebstoeckl, když 13. 12. 1902 referoval o německé verzi knihy o „pražském ghettu“, již připravili Ignát Herrmann, Josef Teige a Zikmund Winter (*Das Prager Ghetto*. Praha: Unie; s kresbami Adolfa Kašpara).

Je nicméně pravdou, že redakční vstřícnost v tomto směru nebyla samozřejmostí. O Dušičkách 1903 se Auředníčková Heritesovi svěřila: „[…] V překladech mne všude škodí politika, i *Reichswehr* se do češtiny nechce, a já přeci nedám pokoj a divím se někdy sama sobě. – Podařilo se mne (ale rok se o to ucházím) by *Zeit* uveřejnila český překlad; to bude zde dělat senzaci, ale dalo to notnou práci. – Obrátila jsem se též na radu zdejší autority na několik ferein; psala jsem do Berlina, Mnichova at. d. stran vydání česky knihy, všude odepsali že děkuji, – aber lieber nicht. *Slavische Bibliotek* (Otto) redaktorem jest pan Kamper, uveřejní ode mne 3 překlady; slečna *Emma*, *Trnky*, a *Bouře* od Preissové. Já však měla jiný plány; chtěla jsem sestavit sbírku od několika autoru ale pan Kamper má několik jiných překladatelu a na mne mnoho nepamatuje – Celá ta věc je mou myšlenkou, mluvila jsem o tom s panem cis. rad. Ottou; však teď nevím jak to pan Kamper sestaví. Znáte-li velectěný pane, Kampra, tak prosím ho na mne vzpomeňte; píšu hanebný pravopis ale myslím že rozumím trochu tem věcem. – Moc ráda bych přeložila Vaši *Verunku* do té sbírky. – Mímo litteratuře se máme dobře; můj tyran a manžel má hodně práce, syn studuje latinu a já na starý kolena deklinuji a učím se s ním. Práce mám neustále dost a lituji často že den nemá o 12 hodin více. Přeložila jsem během 10 měsícu 74 novel; při tom však někdy uklizím, dělam někdy taky dámu (málo kdy a nerada). Nyní nám začně ‚the season‘; soirées a jours; věřte mne slovutný pane, že někdy nevím co dříve“ (LA PNP, fond F. Herites, ponechávám v originálním znění, se všemi nedostatky). 2. května 1904 si pak Auředníčková posteskla: „[…] Mám teď s českými překlady velkou obtíž; ta nešťastná

politika vše mne to kazí; – peru se se všemi redaktory, ale všude to taky nepomůže. Smějou se a prosí mne, bych zazpívala ‚Hrom a peklo"' – mám to kříž. – Nevíte slovutný pane nic nového, co by se pro překlad hodilo? Za radu bych byla velmi vděčná. – *Wiener Zeitung* (jest nejmírnější) by ráda zas něco Vašeho v žánru *Nebesklíče*; nevyšlo něco v Máji, ňáká kniha novel kratších?" (témuž, tamtéž).

I přes obtíže Anna Auředníčková zůstala překladatelské misi věrná; ve Vídni žila až do roku 1938, vzdor depresi, do níž upadala po manželově smrti (v září 1932), ztrátě nakladatelských i časopiseckých odbytišť v Německu v r. 1933 atd. „[…] Die Zeiten sind sehr schwer, die Menschen sehr gedrückt. Speciell Künstler, von denen wieder die Juden. Und ich bin eine private Rettungsgesellschaft geworden. Geld habe ich ja selbst keines [Časy jsou velmi těžké, lidé velmi stísnění. Speciálně umělci a mezi nimi znovu Židé. A já se stala soukromou Společností spásy. Sama nemám peníze žádné]", psala 4. února 1934 Arne Laurinovi, šéfredaktoru deníku *Prager Presse*, pro nějž v průběhu dvacátých a třicátých let hojně překládala. Přežila tři roky internace v Terezíně, napsala o tom knihu; zemřela roku 1957 v Praze.

Text vznikl během pracovního pobytu ve Vídni v rámci projektu Nalezen v překladu. Emil Saudek a židovsko-česko-německé interakce v „kreativním prostředí" Vídně *(**GA18-06264S**).*

www.ipsl.cz